

“Policia është populli, dhe populli është policia”

Këto janë fjalët e para që secili kadet i policisë i ka parë dhe lexuar kur ka hyrë në Shkollën e Shërbimit Policor të Kosovës (SHSHPK) të udhëhequr nga OSBE-ja. Ky është himni për trajnimin e forcave policore bazuar në parimet demokratike dhe standardet më të larta të integritetit.

SHSHPK-ja është themeluar në shtator të vitit 1999 me qëllim të krijimit të forcave moderne policore që do të rivendoste besim në hyrjen në fuqi të ligjit dhe në mënyrë efektive të zbatojë parimet e ligjit bazuar në policinë në bashkëpunim me komunitete. Duke ditur që ka filluar punën në kohën kur asnjë institucion tjetër nuk ka funksionuar, mundet shumë lehtë të konsiderohet si një nga sukseset më të mëdha pas konfliktit në Kosovë.

SHSHPK-ja ka filluar me pak më shumë se përkushtimin dhe vizionin e anëtarëve të mëhershëm të stafit. Angazhimi dhe financimi i OSBE-së kanë qenë të dukshme në aspektin e rezultateve të arritura, por sipas Stiv Benet, i cili është Drejtor i shkollës që nga fillimi, është me rëndësi që të njihet roli individual që luan çdo oficer i SHPK-së. “Pa marrë parasysh sa e mirë është shkolla dhe sa të mirë janë instruktorët, nëse nuk keni njerëz me integritet dhe kapacitet themelor, gatishmëri dhe dëshirë për të mësuar, ju kurrë nuk mund të arrini rezultate.”

Klasa e parë e kadetëve ka mbaruar kursin në tetor të vitit 1999, ndërsa klasa e 31-të do të diplomojë në fund të vitit 2005 – përafërsisht 7,500 oficerë të rinj të policisë. Ndërkohë, SHSHPK-ja ka zhvilluar riçertifikimin e kurseve të avancuara të oficerëve të Shërbimit Policor të Kosovës të cilët tash janë në rrugë dhe i shërbejnë popullit. Kjo të bënë të kuptohet se çdo polic që e shihni dhe me të cilin mund të keni kontakt në Kosovë ka qenë i trajnuar nga OSBE-ja.

Më e rëndësishmja është që duke iu falenderuar përpjekjeve të OSBE-së, sot femra dhe meshkuj nga të gjitha komunitetet shërbejnë në SHPK. Statistikat jo vetëm që reflektojnë shumëllojshmërinë e popullatës – 16% nga komuniteti joshqiptar; por gjithashtu demonstroi që femrat police mund të luajnë rol në zbatimin e ligjit gjatë mbrojtjes dhe shërbimit të shoqërisë – 15% të SHPK-së janë femra.

“Meqenëse trajnimet themelore të policisë kanë qenë prioritet yni, ne jemi fokusuar gjithnjë e më shumë në fushat e menaxhimit dhe aftësisë drejtuese, si dhe në kurset trajnuese të avancuara dhe të specializuara,” tha Benet lidhur me kurset të cilat janë mbështetje e drejtpërdrejt për zhvillimin e plotë të SHPK-së në organizimin e mirë të shërbimit policor pasi që ata po marrin përsipër më shumë përgjegjësi.



Trajnimet e specializuara dhe njohuritë e fituara në SHSHPK përfshijnë shkathtësitë për hetime të krimeve, mbikëqyrja, mjekësia ligjore, dhe luftimi i krimin të organizuar. Policët e SHPK-së gjithashtu janë trajnuar në teknikat moderne për t'u marrë me dhunën në familje, vetëdijësimin për trafikimin e njerëzve, dhe policinë në bashkëpunim me komunitete.

Gjatë procesit në faza, trajnimi më i rëndësishëm dhe mbështetja teknike që funksionon në kuadër të SHPK-së iu është ofruar 100 policëve të cilët tash janë kthyer në shkollën policore si trajnues. Me gjithë reduktimin e madh, stafi ndërkombëtar vazhdon të ofrojë mbështetje të nevojshme për procesin e vazhdueshëm të ngritjes së kapaciteteve për një afat të gjatë. Kjo është dëshmuar me shumë sukses pasi që synon për qëndrueshmëri të institucioneve.

Gradualisht, SHSHPK-ja është zhvilluar si një institut që paraqet një model të mirë për edukimin profesional dhe zhvillim të personelit për siguri publike. OSBE-ja gjatë këtyre viteve ka ofruar mjeshtëri të konsiderueshme speciale edhe në misionet tjera në RIJ të Maqedonisë, Serbisë dhe Malit të Zi, dhe Azerbejxhan.

Gjatë këtyre pesë viteve, shkolla ka ofruar shërbime për disa disiplina kryesore në sistemin për siguri publike – duke përfshirë shpëtimin nga zjarri, ndëshkimet, policia kufitare dhe dogana. Si dhe siguria e trupit gjykues. Stiv Benet beson që shkolla dhe SHPK-ja do të vazhdojnë të ekzistojnë në të ardhmen dhe do të punojnë për interesat e gjithë popullit të Kosovës. “Unë besoj që shkolla do të zhvillohet në atë çfarë kosovarët përcaktojnë se është zgjidhja më e mirë për zhvillim dhe edukim të sigurisë publike.”

Policia dhe Komuniteti

Shërbimi Policor i Kosovës (SHPK) është i pranishëm te ne për vetëm 6 vjet, dhe kjo do të thotë që ky shërbim është ende duke u përpjekur që të ndërtojë besimin te njerëzit të cilëve iu shërben. Më shumë se besim, në Kosovë ka trashëgimi të mosbesimit dhe mungesë të bashkëpunimit. Në mes të policisë dhe popullit duhet të ndërtohet një lidhje e ngushtë. SHPK-ja punon për të demonstruar se është forcë profesionale dhe mund t'iu kundërvëhet çështjeve me të cilat përballet shoqëria.

Si një masë për të ndihmuar ndërtimin e besimit, Shkolla e Shërbimit Policor (SHSHPK) e udhëhequr nga OSBE-ja, në vitin 2003 në bashkëpunim të ngushtë me bashkëpunëtorët ndërkombëtarë dhe vendorë, zhvilloi Ekipe për Siguri të Komunitetit. Qëllimi i tyre është që të zhvillojnë marrëdhënie të reja dhe të përkrahin ato ekzistuese mes anëtarëve të komunitetit, përfaqësuesëve komunalë, dhe policisë.

Sipas konceptit të policisë, policët dhe njerëzit e rëndomtë punojnë së bashku dhe zgjidhin problemet e komunitetit që kanë të bëjnë me krimin dhe parregullësinë shoqërore. “Esenca e bashkëpunimit të policisë dhe komunitetit është që policia me anëtarët e komunitetit dhe përfaqësuesit e qeverisë t'ia arrijnë qëllimit të përbashkët për të zvogëluar krimin dhe shtuar sigurinë,” tha Julie Fleming, koordinatore për Polici dhe komunitet në SHSHPK.

Kultura e policisë e orientuar në të drejta të njeriut synon të përforcojë tërë filozofinë e bashkëpunimit të policisë dhe komunitetit. Strategji e tyre ka dy rrugë kryesore për ndërrimin e metodave dhe praktikave të policisë për t'u bërë më demokratike, dhe për të krijuar marrëdhënie të forta bashkëpunuese mes policisë dhe opinionit publik.

Qytetarët shpeshherë mendojnë se siguria është tërësisht çështje e policisë. Julie Fleming mendon të kundërtën: “Të gjithë pjesëmarrësit vendorë duhet të angazhohen për siguri të komunitetit. “Kjo lloj marrëdhënie i bënë njerëzit që ta kuptojnë pronësinë në vendosjen e prioriteve të policisë dhe si të ruhet komuniteti i tyre.

Ndërrimi i policisë tradicionale në policinë e komunitetit nuk është detyrë e lehtë.

Deri tash janë formuar ekipet prej 35 vetash në tetë komuna, dhe më shumë veta janë duke u trajnuar në katër komunat që janë shtuar.

Ekipet për siguri të komuniteteve do të vazhdojnë të punojnë për të avancuar edhe më tepër filozofinë e policisë së komunitetit përmes implementimit të parandalimit, bashkëpunimit, dhe strategjive të zgjidhjes së problemit për të adresuar problemet e njohura nga policia dhe populli.

Një rezultat i dukshëm i kësaj përpjekje ka dalë përmes krijimit të një doracaku për siguri të komunitetit të quajtur: Vetëm Faktet – Informacion për Parandalimin e Krimit. Në rajonin e Prizrenit, Zyrtarët policorë të SHPK-së dhe palët kryesore të involuara në komunë kanë punuar së bashku për të krijuar këtë libër, i cili ofron informata të nevojshme se si qytetarët mund të japin kontributin e tyre për të parandaluar krimin. Botimi i këtij doracaku është një shembull se si mund të shtohet bashkëpunimi duke involvuar edhe të tjerë përveç policisë në çështjet e zbatimit të ligjit me këtë rast krijon edhe kuptimin e pronësisë.

Sipas Ron Schwartz, menaxher në SHSPK dhe specialist për siguri publike, është shtuar dukshëm komunikimi mes policisë, udhëheqësisë komunale dhe komuniteteve. “Që nga viti 2003, janë bërë projekte për zgjidhje të problemeve konkrete në komuna të ndryshme duke përfshirë të drejtuarit e rinisë dhe problemet e drogës në shkolla, çështjet e deponimit (groposjes), sigurimin e trafikut, qenët endacak, krimet në kufi, dhe shumë e shumë tjera,” tha Schwartz.

Kjo është vetëm një nga shumë përfitime që vijnë nga policia e komunitetit, përveç që merren edhe me zvogëlimin e krimit dhe përmirësimin e sigurisë. Në të ardhmen pritet përparim më i madh për të punuar në mënyrë proaktive për zgjidhjen e problemeve të komunitetit.



Parimi themelor i policisë së komunitetit është krijimi i partneritetit në mes të policisë dhe komuniteteve lokale, në veçanti me të rinjtë.

Mbrojtja e të drejtës për të protestuar në Kosovë

Zyrtarët policorë nga Shërbimi Policor i Kosovës (SHPK) tash janë më të aftë të përballen me trazirat civile, duke i falenderuar trajnimin që është bërë në Shkollën e Shërbimit Policor të udhëhequr nga OSBE-ja.

Grupi i parë prej 70 policëve të SHPK-së ka mbaruar kursin në prill të vitit 2005, që ishte pjesë e përpjekjeve për të ngritur kapacitetet e policisë gjatë përballjes me situata të tensionuara siç ishin trazirat e marsit të vitit 2004, si dhe të sigurohet respekti për sundimin e ligjit dhe të drejtat e njeriut.



Pas trazirave të marsit të vitit 2004, Shkolla Policore e Kosovës është angazhuar në një numër të trajnimeve për menaxhimin e trazirave. Misioni i OSBE-së i përkrah këto përpjekje duke ofruar ekspertizë evropiane dhe praktika më të mira.

Trajnimi i ofruar nga SHSPK-ja është bazuar në taktikat daneze ‘Mobilizimi i forcave’ të cilat tash janë duke u miratuar nga një numër i vendeve të Evropës Perëndimore.

Taktikat e reja policore

Menaxheri i Policisë Kombëtare Daneze, Kaspar Andreasen, i cili udhëhoqi ekipin prej katër trajnuesve dhe demonstrimin, shpjegoi: “Njerëzit kanë të drejtë të protestojnë dhe të shprehin opinionin e vet.”

Sidoqoftë, ai e sheh detyrën e policisë në një situatë të tillë që të largojnë protestuesit e dhunshëm, të parandalojnë sulmin kundër të tjerëve dhe shkatërrimin e pronës, dhe t’u mundësojnë qytetarëve të shprehin mendimin. “Zyrtarët policorë duhet që të hapin dialog me përfaqësuesit e protestuesve dhe të pajtohen me mënyrën se si do të mbahet protesta,” shtoi ai.

Filozofia kryesore e trajnimit ishte që policia në asnjë mënyrë të mos duket armiqësore ndaj turmës së demonstruesve. Policia – përdërisa zbaton ligjin – nuk duhet të ekspozojë simbolet e forcës, siç janë shkopinjët, mbrojtëset apo helmetat, kur përballen me parregullësitë publike.

Përballimi me trazira është një nga gjërat më të vështira me të cilat duhet të merret policia, pasi që policët mund të vihen në pozitë kur nuk kanë ndonjë zgjidhje tjetër përveç që të përdorin forcën kundër qytetarëve, për të cilët janë trajnuar që t’i mbrojnë dhe t’u shërbejnë.

Një nga trajnuesit, Agim Gërguri, toger në SHPK, komentoi: “Është vështirë të gjindesh në një situatë ku duhet të ballafaqohesh me popullin tënd. Por ne tash e dijmë këtë më mirë. Ne e dijmë se duhet të largojmë nxitësit e dhunës nga turma. Ne e dijmë se si të krijojmë komunikim me protestuesit dhe të bashkëpunojmë me ta.”

EDUKIMI DHE ZHVILLIMI I POLICISË

Zhvillim i mëtutjeshëm i kapaciteteve policore

Duke i marrë parasysh mësimet nga trazirat e marsit të vitit 2004, Misioni i OSBE-së gjithashtu ka

kërkuar mënyra për zhvillim të mëtutjeshëm të kapaciteteve policore, ashtu që t'u mundësojë atyre të marrin përsipër përgjegjësi të plotë dhe të përballen me situata të tilla.

Një nga problemet kryesore gjatë trazirave ishte mungesa e koordinimit në mes të SHPK-së, policëve civilë të UNMIK-ut dhe KFOR-it (forca ndërkombëtare e NATO-s, përgjegjëse për siguri në Kosovë), gjithashtu misioni është duke punuar të sigurojë këmbimin e informatave në mes të të gjitha palëve.

Ambasadori norvegjez për NATO, Kai Eide, i cili ishte ftuar nga Sekretari i Përgjithshëm i OKB-së që të raportojë për trazirat, në rekomandimet e tij thotë se prioritet janë trajnimi i policisë dhe këmbimi i informatave.

Ndërsa KFOR-i dhe policia civile e UNMIK-ut ende luajnë rolin në mbajtjen e sigurisë në Kosovë, është me rëndësi që policia e Kosovës ka aftësi që të veprojnë e pavarur.

“Ne dëshirojmë ta dijmë për çka është e aftë SHPK-ja, kështu që ata e dijnë çfarë të presin dhe mund të planifikojnë si të mbështesin veprimet sipas rrethanave,” tha Heinz Schneider, nga OSBE-ja, trajnues ndërkombëtar i policisë në SHSPK.

Dialog me protestuesit

Pas protestave në Danimarkë, njoftoi menaxheri Andreassen, policia ftoi liderët e protestës për të diskutuar lidhur me atë se çka shkoi, dhe çka nuk shkoi mirë.

Togeri Gërguri shtoi se njësi tjetër ishte duke punuar për policinë e komunitetit dhe parandalimin e konfliktit. Me këto dy njësi që bashkëpunojnë për të zhvilluar dialog me protestuesë, mundësitë që protestat apo trazirat të kenë pasoja negative do të zvogëlohen në masë të madhe.

15 trajnuesit më të mirë, të cilët tash janë kualifikuar si trajnues, do të bartin diturinë e tyre tek 500 policë të cilët do të formojnë ekipet e SHPK-së për çrregullime publike për t'u marrë me situata të tilla. Trajnimet të cilat do t'i ofrojnë gjatë vitit 2005 do të mbahen në bashkëpunim me SHPK-në dhe njësitë për mbështetje rajonale të SHPK-së, të krijuara për të asistuar punën trajnuese.

Është realitet – femrat bëjnë ndryshime

Involvimi i femrave në Shërbimin Policor të Kosovës ka qenë një nga sfidat më të mëdha të Departamentit për Zhvillim dhe Edukim të Policisë në Misionin e OSBE-së më të cilat ky Departament është ballafaquar që nga fillimi në shtator të vitit 1999.

Duke marrë parasysh mentalitetin patriarkal që ende është i pranishëm në Ballkan, nuk është pritur që femrat do të interesoheshin që të marrin pjesë në Shërbimin Policor të Kosovës (SHPK). Mirëpo në realitet interesimi ishte mjaft i madh.

Femrat police të SHPK-së mund të punojnë njësoj mirë si kolegët e tyre meshkuj

Femra në Kosovë, si në çdo vend tjetër në botën perëndimore, tregoi se nuk ka rol ose përgjegjësi në shoqëri që ajo nuk mund ta marrë përsipër. Faktikisht, përvoja në Kosovë na mësoi se policet e SHPK-së mund të jenë të mira, nëse jo edhe më të mira, se kolegët e tyre meshkuj, në kryerjen e të gjitha detyrave.

Është inkurajuese se të gjitha kadetet e SHPK-së dhe policet e diplomuara kohët e fundit ishin mbështetur fuqimisht nga familja e tyre, kolegët, shokët dhe shoqëria. Menjëherë pas vitit 1999, të shohësh police femër në rrugët e Kosovës, për shumë veta ishte si një ëndërr që u bë realitet.

“Familja ime mburret me mua që u bëra police dhe kam rast t'i shërbejë popullit të Kosovës. Jam shumë e lumtur që kam mundësi të dëshmoj se femra kosovare mund të bëjë ndryshim shumë të madh në përmirësimin e jetës së gjithë kosovarëve,” thotë Arbresha Bajrami e cila shërben në stacionin policor rajonal në Pejë, dhe është shpërblyer nga SHPK-ja me medale të parë për shpëtim të jetës.

Të gjithë shërbejnë nën një flamur

SHPK-ja është shumë krenare për përbërjen e vet shumëetnike. Duke iu falenderuar përpjekjeve të pafundme dhe kontributin e OSBE-së dhe komunitetit ndërkombëtar, sot ne kemi femra dhe meshkuj nga të gjitha grupet etnike që shërbejnë nën një flamur, flamurin e Shërbimit Policor të Kosovës.

Slagjana Stojanović, Instruktorë në SHPK dhe nënë e dy fëmijëve, tha: “Jam shumë e kënaqur që kam rast të tregojë që femrat mund të bëjnë punë të vështira dhe me përgjegjësi në Kosovë dhe mund të bëjnë ndryshime pozitive.”

Ne mund të themi se OSBE-ja ka plotësuar mandatin në këtë çështje. Nga 7000 policë të cilët kanë diplomuar në programin për zhvillim dhe edukim në SHPK, 15 përqind janë femra që përfaqësojnë të gjitha grupet etnike të Kosovës.

Që nga tetori i vitit 1999, kur klasa e parë me 176 anëtarë të ri ka diplomuar në SHPK, policet kosovare ishin të pranishme në secilën klasë. Klasa e 31 me radhë është paraparë që të mbarojë programin e edukimit themelor më 16 dhjetor 2005, në të cilën SHPK-ja do të ketë përbërje etnike dhe gjinore si vijon:

Shqiptarë	83.5%
Serb	10.5%
Tjerë:	6% Kosovo Roma, Turks, Gorani, Bosniaks, and Muslim Slavs
Meshkuj	85%
Femra	15%



Policet femra të SHPK-së mund të jetë të mira në punën e tyre sa edhe kolegët e tyre meshkuj.